

Lényeg Portré

2008. június 16-án az Ady Endre Városi Könyvtárban (Zsinagóga) volt Urbán Péter nemrég megjelent könyvének nagy sikerű bemutatója. A kétnyelvű (magyar-angol) mű címe: Illúziók nélkül; alcíme: Egy életút Bajától Torontóig.

Urbán Péter

– Ön bajai születésű. A gyökerek is ebben a városban keresendők?

– Édesapám Kolozsvárról, édesanyám Nagykanizsáról származik. A szüleim Kanizsán ismerkedtek meg és házasodtak össze. Gyula, a bátyám is ott született. A család 1934-ben telepedett le Baján. Én második gyerekként már ide érkeztem egy kis bérelt házba, amelyben tisztességesen, később valamivel jobban, mondhatni polgári módon éltünk. Ez utóbbi azért vált lehetővé, mert édesapám, aki már rendelkezett némi újságírói múlttal, két napilapot is szerkesztett. Szüleim jó iskolába íratk – a Gyakorlóba jártam; mi több, vívni is tanultam.

– Aztán a viszonylag gondtalan gyermekkor, ahogy könyvében is írja, hirtelen véget ért.

– Ez Mindszenty József hercegprímás bajai látogatásával függ össze. A több százszázalékos tömeget vonzó Mária-napokról édesapám ünnepi különkiadásban tudósított mindkét újságban. Ez

egyben újságírói pályafutásának a végét is jelentette. Az ÁVH azonnal le tartóztatta, s mivel hivatalosan nem tudták megvádolni, kiengedték, ugyanakkor a kínzás számtalan eszközét vették be ellene: folyamatosan megfigyelték, megverték, megalázták, megpróbálták „beszervezni”. Végül is a város öt prominens orvosa mentette meg: Igazolást adtak arról, hogy Urbán Gyula közveszélyes elmebeteg, zárt osztályon a helye.

– Innen kezdődik a család széthullása?

– Az ötvenes évek embertelen légköre valamennyiünket érintett. A bátyám, jó képességű belás tanuló lévén, az orvosi egyetemen felvételizett – sikerrel. A helyét mégsem foglalhatta el, nem volt pénz útiköltségre. A vége az lett, hogy édesapámmal, aki 18 hónap után „szabadult”, Sztálinvárosba ment dolgozni, míg édesanyám, a háromgyermekes anyja (1945-ben megszületett Józsi, az öcsém) takarítónőnek, majd szakácsnak szegődött egy halászcárdába.

– Mind eközben ön a III. Béla Gimnázium tanulója.

– Nyaranta pedig afféle kisegítő, alkalmi munkás Sztálinvárosban, Kazincbarcikán, hogy a következő tanévre megvehessem a legszükségesebb dolgokat. Aztán, ahogyan már lenni szokott, csöstell szakadt rám a baj: 1954-ben mellhártyagyulladás, majd vese-tbc, műtét: a jobb vese eltávolítása. Meggyógyultam, de lemaradtam a tanulásban. Különórák következtek; mindezenre az eddiginél több lett a munka, nagyobb az erőfeszítés. Az érettségi végül is sikerült, így nagy önbizalommal, a művészettel kapcsolatos régi álmaim beteljesülését várva, felvételiztem a Film- és Színművészeti Főiskolán.

– A tragikomikus felvételiről a könyvében is megemlékezik. Mindent egy lapra tett fel, zsákutcába jutott.

– Egy szimpla érettségivel abban az időben sem ment sokra az ember, legfeljebb segédraktáros lehetett egy vál-

alatnál. És akkor segítségemre jött a történelem. 1956 őszén kitört a forradalom. Az oroszok november negyedikéi orvátmadása azonban szertefoszlatta mindannyiunk reményeit, a jövő végképp kilátástalanná vált.

– Maradt tehát a disszidálás...

– Nekem miért ne sikerülne, ha másoknak sikerült? – gondoltam; ugyanakkor megjelent előttem imádott édesanyám aggódó arca, furdalt a lelkiismeret, amiért a kisöcsémet itt hagyom. A mérleg másik serpenyőjében voltak a nagy lehetőségek: az ismeretlen, legfeljebb filmekből ismert Nyugat. Ambivalens érzelmeim felett végül a második verzió győzött, hiszen nem egyedül indultam a bizonytalanba, a Kálvária temető sarkán két jóbarát várt a „szomorú esőben”. Egyikük visszafordult, így már csak ketten mentünk át a jugoszláv határon. Melence után Gerovo következett – a fogolytáborból lett menekülttábor, majd Olaszország – Ravenna volt a következő nagyobb álmom. Itt dönt el, hogy Kanadába megyek tovább. A hosszú út során ezerféle impresszió ért, éjszakánként pedig volt időm gondolkodni. Lassan szertefoszlott az ábrándok köde: rájöttem, hogy csak a két kezem munkájával boldogulhatok. Az elmélet csakhamar gyakorlati vált: Quebecben már mosogatóként dolgoztam, akárcsak Ottawában; a torontói kórház ápolójának lenni pedig már-már karriernek számított. Itt a munka mellett tanulhattam is, méghozzá az egyetemen: orosz nyelvet és irodalmat. Most vettem igazán hasznát Bacsár tanár úr orosz óráinak, az angollal azonban meggyűlt a bajom, hisz minden tantárgyat ezen a nyelven adtak elő. Szívós munka, erős akarat kellett ahhoz, hogy diplomás legyek.

– Mire megy Kanadában orosz nyelvi végzettséggel egy szegény bevándorló?

– Hát, először is egy nagy gyógyszerész orvoslátogatójaként próbálják ki. Ha beválik, már kiképzéssel is foglalkoztatják. Mivel látnak benne fan-

táziát, kiküldik Dél-Amerikában, Dél-Afrikába piacszervezőnek.

– Mi volt a csúcsa ennek a szép, felfelé ívelő pályának?

– Mindenképpen Európa. Hollandia, Itália és végül a rendszerváltás utáni Magyarország. Az utóbbi két országban már a cég ügyvezető igazgatója voltam.

– A színházzal kapcsolatos álmaikat persze feladta.

– Valamit visszakaptam azokból is. Torontóban, az emigráns művészek színházában egy színpadon játszhattam Szörényi Évával, Szabó Sándorral – igaz, csak kisebb szerepekben.

– És a sport?

– Otthon, még gimnazistaként, vízilabdáztam, de a vesém miatt nem folytathattam, hát újra vívni kezdtem. A torontói egyetem bajnoka lettem, majd kanadai válogatottként különböző nemzetközi versenyeken szerepeltem – többek között Magyarországon is. 1976-ban Kanada színeiben vívtam a montreali olimpián. Mind a mai napig részt veszek veterán vívóbajnokságokon. Sokáig teniszeztam, most már inkább úszom – persze hobbi-szinten.

– Az írás is hobbi lenne?

– Ha arra céloz, eddig nem publikáltam. Gyerekkoromban naplót veztettem, amelyben nem csak száraz, dokumentumszerű tények vannak, hanem vélemények, elemzések is – persze egy gyermek szemzőgéből. A naplórászt az emigráció idején folytattam, de első, hosszabb lélegzetű írásom ez a dokumentumszerű regény, amelynek minden sora igaz.

– Talán egyúttal vallomás is – a szülővárosának, amelyhez ma is kötődik.

– Nagyon is, örökre bajai maradok.

– A hosszú emigráció, az „életiskola” nem volt hiábavaló?

– Fegyelmet, pontosságot, a munka tisztetét tanultam meg az évek során.

– Mit tanácsolna a mai fiataloknak? Vágjanak neki a nagy kalandnak?

– Mindenképpen, de illúziók nélkül!

**KÉZ-LÁBÁPOLÓ
MŰKÖRŐM-
ÉPÍTŐ KÉPZÉS**
augusztusi kezdéssel.

Munkanélkülieket és egyéni
részletfizetőket várunk.

OKTATÁSI CENTRUM
Baja, Szent Antal u. 23/B
Tel.: 30/370-4185; 70/224-9727
OKEV: 03-0142-05 AKKR, AL-0340

Családi napközi
Hamarosan megnyitja kapuit a Bölesi – Ovi – Suli Családi
Napközi Baján!

Hazánkban az 1997-es gyermekvédelmi törvény hozta létre ezt a gyermekmegőrzési formát. A szakhatóságok által is engedélyezett családi napközi 5 gyermekkel és 1 napközi vezetővel egy családi házban működik. Igénybe vehető: bölcsőde, óvoda helyett; iskola után, iskolai napközi helyett; nyári szünetben mindenkinek. A családi napközi gyermekfelügyeletet, étkeztést, játékos fejlesztést, tanítást biztosít igény szerint. Térítési díja nagyon kedvező, mert állami és önkormányzati támogatásban részesül.

Szeretettel várom a jelentkezőket! Tel: 06/20-358-4948

IVÁNKOVICH ANITA PEDAGÓGUS

AKKUMULÁTOROK

1-3 év
garanciával

AKKUMULÁTOROK
a legolcsóbban!
6500 Baja, Dózsa Gy. út 194.
70/520-460 és bármikor
hívható a 06/70-338-55-43

Díjtalan
állapot
vizsgálat
és
beszerelés

**6500 Baja,
Dózsa Gy. út 194.**